

Kakovost publikacij v diamantnem odprtem dostopu: smernice, politike in predloge za založnike revij v diamantnem odprtem dostopu

Iryna Kuchma in Milica Ševkušić

EIFL

verzija 2.0, oktober 2025

Naslov izvirnika: [EIFL Guide: Quality in Diamond open access publishing. Guidelines, policies and templates for publishers of Diamond open access journals](#)

Prevod v slovenščino: ZRC SAZU (osnovni prevod Aleš Pogačnik s pomočjo DeepL, jezikovni pregled Mateja Jemec Tomazin).

To delo je podprl Wellcome Trust [grant number 228148/Z/23/Z]

[Collaboration for sustainable open access publishing in Africa project](#)

Delo je dostopno pod pogoji licence Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

Kazalo

1. Uvod	3
2. Osnovni elementi diamantnih odprtodostopnih revij	3
3. Predloga politike revije in spremnih dokumentov	4
4. Kaj je treba prikazati na osnovni spletni strani članka?	5
5. Priporočila za objavo celotnega besedila člankov v revijah	7
5.1. Kaj vključiti v celotno besedilo	7
5.2. Celotno besedilo v več formatih	9
6. Prikaz licenc Creative Commons	9
Splošne ugotovitve	10
7. Shranjevanje metapodatkov pri agencijah za registracijo PID	11
8. Spletna stran revije	12
8.1. Dostopnost spletnih strani za ljudi z okvaro vida	12
Viri	14
Priloga 1: Predloga za politiko revije	15
Splošne informacije	15
Uredniška politika	16
Uredniške odgovornosti	16
Odgovornosti avtorjev	17
Razkritje podatkov	17
Vključujoč jezik	18
Avtorstvo	18
Navajanje virov	19
Plagiatorstvo	19
Navzkrižje interesov	20
Napake v objavljenih delih	20
ORCID	20
Informacije o financiranju	21
Odgovornosti recenzentov	21
Recenzentski postopek	21
Razprave po objavi	22
Uporaba velikih jezikovnih modelov in orodij generativne umetne inteligence (UI)	22
Postopki za obravnavanje pritožb in ugovorov	23
Preiskava	23
Blažje kršitve	23
Hujše kršitve	24
Pravilo umika članka	24
Raziskovalni podatki, koda, izmenjava protokolov in predhodna registracija	24

Deljenje raziskovalnih podatkov	24
Etična in varnostna vprašanja	25
Vprašanja varstva podatkov	25
Deljenje kode	26
Izmenjava eksperimentalnih protokolov	27
Predhodna registracija	27
Politika odprtega dostopa	27
Politika arhiviranja za lastno rabo	27
Avtorske pravice in licenciranje	28
Politika metapodatkov	28
Izjava o omejitvi odgovornosti	28
Priloga 2: Podporni dokumenti	29
Predloga za izjavo avtorja	29
Predloga izjave o navzkrižju interesov	30
Predloga licenčne pogodbe	31

1. Uvod

Odprtodostopne (OA) diamantne revije¹ pogosto vodijo majhne ekipe z omejenimi viri, zato težko sledijo razvoju politik, najboljšim praksam in tehničnim zahtevam. Za pomoč pri sprejemanju najboljših praks so potrebne podpora in zanesljive smernice.

Smernice, politika in predloge v tem dokumentu so namenjene diamantnim odprtodostopnim revijam, da bi se s praktičnimi orodji za izboljšanje kakovosti in usklajitev z najboljšimi praksami na področju odprtega dostopa uveljavile kot zanesljivi strokovni viri. Ta neizčrpna gradiva temeljijo na uveljavljenih okvirih, kamor sodijo osnovna merila DOAJ ([DOAJ's Basic Criteria](#)), sezname najboljših praks za diamantne založnike ([Best Practices Checklist for Diamond OA Publishers](#)) in standard diamantnega odprtega dostopa ([Diamond Open Access Standard, DOAS](#)), ki je bil razvit v projektu DIAMAS ([Developing Institutional Open Access Publishing Models To Advance Scholarly Communication](#)), pri čemer upoštevajo posebne izzive, s katerimi se soočajo diamantne odprtodostopne revije v Afriki, hkrati pa želijo zagotoviti praktične, prilagodljive rešitve.

Dokument vključuje:

- Osnovne elemente diamantnih odprtodostopnih revij.
- Predlogo za [politike revij](#) ter predloge za [izjavo avtorja](#), [navzkrižje interesov](#) in [licenčno pogodbo](#).
- Tehnične smernice: elemente, ki jih je treba vključiti na [osnovne spletne strani člankov](#) in v [celotno besedilo člankov](#), prikaz informacij o [licencah](#), shranjevanju [metapodatkov](#), splošne nasvete o [spletnih straneh revij in dostopnosti](#).

Dokument ne vsebuje podrobnih navodil za avtorje o strukturi ali oblikovanju vsebine člankov, saj se to med posameznimi disciplinami močno razlikuje. Revijam priporoča, da se pri razvoju lastnih navodil za avtorje oprejo na standarde o odprtih podatkih, smernicah za navajanje virov in primerih najboljših praks, specifičnih za posamezno področje.

2. Osnovni elementi diamantnih odprtodostopnih revij

Za opredelitev osnovnih zahtev smo uporabili temeljna merila indeksa DOAJ ([DOAJ Basic Criteria](#)) in standard diamantnega odprtega dostopa ([Diamond Open Access Standard, DOAS](#)).

1. Revija ima ISSN (tiskani ali/in e-ISSN), ki je jasno naveden na spletni strani revije in ga je mogoče preveriti v [registru ISSN](#).

¹ V tem modelu založništva, ki se pogosto imenuje tudi *diamantno odprtodostopno založništvo* (*Diamond Open Access publishing*), avtorji za objavo in bralci za branje ne plačujejo.

2. Revija redno izhaja; izhaja bodisi po posameznih številkah (*issue by issue*) bodisi v obliki zaključenih člankov (*continuous*).
3. Vse informacije na spletni strani revije morajo biti redno posodobljene.
4. Revija avtorjem ne zaračunava stroškov za objavo, bralcem ne zaračunava stroškov za branje, članki pa so takoj po objavi na voljo na spletu.
5. Informacija o brezplačni objavi člankov (*Article Processing Charge*, APC) ali nezaračunavanju drugih stroškov, je jasno navedena na spletni strani revije (po možnosti v politiki revije in navodilih za avtorje).
6. Revija ima lasten URL in domačo stran, ki je dostopna z vseh lokacij.
7. Informacije o poslanstvu (tj. v izjavi o poslanstvu revije), ciljih in obsegu ter jezikih, v katerih je mogoče oddati prispevke, so objavljene na spletni strani revije.
8. Revija objavlja znanstvene vsebine in vsebuje izvirne znanstvene članke, merila za sprejem prispevkov pa so opredeljena in javno dostopna na spletni strani revije.
9. Revija ima uredniški odbor (s člani iz več kot ene ustanove), lahko pa tudi druga uredniška telesa. Sestava uredniških organov (tj. z imeni, funkcijami in vlogami urednikov ter njihovo pripadnostjo) je javno objavljena na spletni strani revije in na vseh spletiščih, ki gostijo vsebino revije.
10. Prispevki, predloženi reviji, so pred objavo prestali strokovno recenzijo vsaj dveh recenzentov. Informacije o recenzentskem postopku so javno objavljene na spletni strani revije.
11. Jasna in podrobna navodila za avtorje so javno dostopna na spletni strani revije. Vključujejo vsaj:
 - pojasnilo o vrstah prispevkov, ki jih revija upošteva;
 - podrobna tehnična navodila (vključno s pravili za navajanje virov);
 - opis postopka oddaje članka.

3. Predloga politike revije in spremnih dokumentov

Politika revije pomaga razumeti avtorjem, kaj se od njih pričakuje in kako bo obravnavano njihovo delo od oddaje do objave. Jasna politika bralcem vzbuja zaupanje, saj kaže, da revija upošteva poštena in dosledna pravila. Poleg tega mednarodnim indeksacijskim bazam in organom za vrednotenje raziskav olajša ugotavljanje, ali revija izpolnjuje priznane standarde.

EIFL je razvil predlogo pravilnika revije kot strukturirano ogrodje, ki ga diamantne odprtodostopne revije lahko enostavno prilagodijo svojim potrebam. Predloga zajema ključno politiko o namenu revije, lastništvu, odprtem dostopu, indeksiranju in arhiviranju. Opredeljuje uredniško odgovornost, postopke strokovnega pregleda, etične standarde in zagotavlja smernice za avtorje, preverjanje in obravnavo plagiatorstva ter navzkrižja interesov. Vključuje tudi politiko o uporabi generativnih orodij umetne inteligence (UI), preglednosti raziskav (izmenjava podatkov, kode in protokolov), pritožbah, preiskavah

kršitev, umikih objav in razpravah po objavi. Predstavljene so tudi avtorske pravice, licence, samoarhiviranje in metapodatki.

Z uporabo te predloge o politiki revije in uskladitvijo delovanja se lahko revije merijo z najboljšimi dobrimi praksami v znanstvenem založništvu.

Politika mora biti objavljena na spletni strani revije. Če revija gostuje na spletišču z več gostujočimi revijami, mora omogočati objavo politike revije na posebnih straneh (in je ne sme ponujati zgolj kot priloge).

V prilogah so na voljo naslednji dokumenti:

- [Predloga za politiko revije](#)
- [Predloga za podporne dokumente](#)

4. Kaj je treba prikazati na osnovni spletni strani članka?

(Opomba: krepko pisava označuje obvezne elemente.)

1. **Naslov članka**
2. **Polna imena avtorjev**
3. ORCID (Open Researchers and Contributor ID – osebni trajni identifikator), glej: [ORCID iD display guidelines](#).
4. **Institucionalna pripadnost avtorjev**
Institucionalna pripadnost mora vsebovati polno poimenovanje in naslov ustanove, npr. univerza, fakulteta/inštitut, mesto, država.
5. ROR ID (trajna identifikacijska oznaka ustanove), glej: [Logos and display guidelines](#).
6. **Naslov revije, letnik, številka, leto izdaje in številka članka (ali stran)**
Naslov revije mora biti enak naslovu, registriranemu v mednarodnem [registru ISSN](#). Ne uporabljajte neuradnih prevedkov ali okrajšav.
7. Tip članka (npr. znanstveni članek, pregledni članek, ocena, poročilo itd.)
8. **Trajni identifikator članka** (*persistant identifier*, PID): DOI (*Digital Object Identifier*) ali ARK (*Archival Resource Key*), Handle ali URN
Vsi trajni identifikatorji morajo biti vedno prikazani kot v celoti izpisana povezava URL, glej: [Display guidelines - Crossref](#).
9. **Povzetek**
Kratko besedilo, ki bralcem pomaga hitro razumeti namen članka, poudarja raziskovalna vprašanja, metode, ključne ugotovitve in glavne zaključke. Dolžina naj bo med 150 in 250 besedami; pri neangleških člankih pogosto tudi v angleščini (s prevodom naslova in ključnih besed).

10. Ključne besede

Termini, ki predstavljajo glavne teme raziskave. Priporočljivo je, da avtorjeve ključne besede dopolnite s termini iz ustreznih nadzorovanih besednjakov.

11. Dodatno gradivo

Navajajte povezave do sorodnih raziskovalnih rezultatov (npr. predtiske, registrirane študije itd.). Uporabite trajne identifikatorje (PID) za vzpostavitev povezav s sorodno vsebino.

12. Izjava o dostopnosti raziskovalnih podatkov

Vsebovati mora podrobnosti glede dosegljivosti, vključno z DOI povezavo do podatkov. Če so podatki kakorkoli omejeni in/ali reviji niso na voljo, je treba priložiti izjavo avtorja, v kateri pojasni razlog takšne odločitve, glej [Priloga 1: Predloga za politiko revije](#)

13. Prispevki posameznih avtorjev

Glavno besedilo članka vključuje ne le pisanje, temveč tudi dejavnosti, povezane s konceptualizacijo in izvedbo raziskave, zbiranjem in pripravo raziskovalnih podatkov in gradiva, analizo in interpretacijo. Uporabite taksonomijo vlog sodelujočih (CRediT) za opis ključnih vrst prispevkov k članku, glej: [How to implement CRediT](#).

14. Izjava o navzkrižju interesov. Glej [Priloga 1: Predloga za politiko revije](#)

15. Informacije o financiranju

Ta del običajno vključuje podrobnosti o donacijah, sponzorstvu, institucionalni podpori ali drugih finančnih virih, ki so prispevali k raziskavi. Pogosto navaja organizacije ali agencije, ki so zagotovile financiranje, številke projektov in vse ustrezne zahvale za financiranje. Uporabite ROR ID za ustanove financerjev, glej: [Logos and display guidelines](#).

16. Viri/Literatura

Uporabite standardne sloge citiranja (npr. APA, MLA, Chicago), da zagotovite doslednost in olajšate natančno identifikacijo virov. Pri odločanju, kateri slog citiranja boste uporabili v svoji reviji (revijah), dajte prednost tistim, ki vključujejo DOI ali URL v navedbah virov (npr. APA, Chicago). DOI in URL vedno prikažite kot povezave.

17. Informacije o avtorskih pravicah

Navedite, kdo je lastnik avtorskih pravic članka. Diamantne odprtodostopne revije morajo avtorjem omogočiti, da obdržijo avtorske pravice.

18. Informacije o licenci, glej spodaj: [Prikaz licenc Creative Commons](#).

19. Ime založnika

Ime založnika mora biti jasno navedeno na spletni strani revije. Uporabite uradno ime, kakor je registrirano v mednarodnem [registru ISSN](#).

20. ISSN in eISSN

ISSN (mednarodna standardna serijska številka) in eISSN (elektronska ISSN) sta edinstvena identifikatorja, dodeljena tiskanim in elektronskim različicam serijske publikacije. Te številke morajo biti jasno navedene na spletni strani revije, da jih uporabniki lahko zlahka najdejo in preverijo. Za več glej: [What is an ISSN? | ISSN](#)

21. Povezava/povezave do celotnega besedila

5. Priporočila za objavo celotnega besedila člankov v revijah

5.1. Kaj vključiti v celotno besedilo

Založniki včasih niso prepričani, katere informacije naj vključijo v celotno besedilo objavljenih člankov. V mnogih primerih postavitev in struktura dokumentov s celotnim besedilom še vedno sledita oblikovalski logiki tiskanega založništva. Zaradi tega v datoteki s celotnim besedilom pogosto manjkajo bistveni metapodatki, kot so trajni identifikatorji, ali pa so vključeni, vendar ne kot interaktivne povezave. Podobno izpustijo pri članku nekatere elemente, kot je npr. ISSN, saj domnevajo, da so na voljo nekje na spletni strani revije.

Založniki se morajo zavedati, da večina uporabnikov dostopa do celotnega dokumenta neposredno prek brskalnikov, pri tem pa zaobidejo osnovno spletno stran članka. Zato je bistveno, da se v datoteko s celotnim besedilom vključijo vsi relevantni metapodatki in zagotovi pravilna identifikacija, citiranje in povezovanje člankov v znanstveni infrastrukturi.

V nadaljevanju je naveden seznam ključnih informacij, ki morajo biti vključene v celotno besedilo. Nujni elementi so označeni s krepkim tiskom.

1. **Naslov revije**
Naslov revije mora biti enak naslovu, registriranemu v mednarodnem [registru ISSN](#). Ne uporabljajte neuradnih prevedkov ali okrajšav.
2. **Spletni in/ali tiskani ISSN**. Vključite oba, če sta na voljo, glej: [What is an ISSN? | ISSN](#).
3. **Zvezek revije, številka (če je na voljo), številka članka (ali strani)**
4. **Trajni identifikator članka**: DOI (*Digital Object Identifier*) ali ARK (*Archival Resource Key*), Handle ali URN. DOI (in drugi PID) morajo biti vedno prikazani kot v celoti izpisana URL-povezava, glej: [Display guidelines - Crossref](#).
5. Tip članka (npr. znanstveni članek, študija primera, pregledni članek, ocena, poročilo itd.)
6. **Naslov članka**
7. **Polna imena avtorjev**
8. ORCID (Open Researchers and Contributor ID – osebni trajni identifikator).
Prikažite ga kot celotno URL povezavo. Če v običajnem razdelku z informacijami o avtorju ni prostora, navedite seznam avtorjev skupaj z ustreznimi identifikatorji v opombi ali na koncu (npr. na koncu tiskane številke revije); glej: [ORCID iD display guidelines](#).
9. **Institucionalna pripadnost avtorjev**
Institucionalna pripadnost mora vsebovati polno poimenovanje in naslov ustanove, npr. univerza, fakulteta/inštitut, mesto, država.
10. ROR ID (trajna identifikacijska oznaka ustanove)
Prikažite ga kot v celoti izpisano povezavo. Če v običajnem razdelku z informacijami

o avtorju ni prostora, navedite seznam avtorjev skupaj z ustreznimi identifikatorji v opombi ali na zadnji strani; glej: [Logos and display guidelines](#).

11. Povzetek

Kratko besedilo, ki bralcem pomaga hitro razumeti namen in pomen članka, poudarja raziskovalna vprašanja, metode, ključne ugotovitve in glavne zaključke. Dolžina naj bo med 150 in 250 besedami.

12. Ključne besede

Termini, ki zajemajo glavne teme raziskave. Priporočljivo je, da avtorjeve ključne besede dopolnite s termini iz ustreznih nadzorovanih besednjakov.

13. Besedilo članka

14. Dodatno gradivo

Navajajte povezave do sorodnih raziskovalnih rezultatov (npr. raziskovalne podatke, shranjene v repozitorijih, predtiske, registrirane študije itd.). Uporabite trajne identifikatorje za vzpostavitev povezav s sorodno vsebino.

15. Izjava o dostopnosti podatkov, ki vsebuje podrobnosti o dostopnosti raziskovalnih podatkov, vključno z njihovimi trajnimi identifikatorji. Če so podatki na kakršenkoli način omejeni in/ali niso na voljo v reviji, je treba priložiti izjavo avtorja, v kateri pojasni razlog takšne odločitve; glej [Priloga 1: Predloga za politiko revije](#).

16. Prispevki posameznih avtorjev

Glavno besedilo članka vključuje ne le pisanje, temveč tudi dejavnosti, povezane s konceptualizacijo in izvedbo raziskave, zbiranjem in pripravo raziskovalnih podatkov in gradiva, analizo in interpretacijo. Uporabite taksonomijo vlog sodelujočih (CRediT) za opis ključnih vrst prispevkov k članku; glej: [How to implement CRediT](#).

17. Izjava o navzkrižju interesov. [Glej Priloga 1: Predloga za politiko revije](#).

18. Informacije o financiranju

Ta del običajno vključuje podrobnosti o subvencijah, donacijah, sponzorstvu, institucionalni podpori ali drugih finančnih virih, ki so prispevali k študiji. Pogosto navaja organizacije ali agencije, ki so zagotovile financiranje, številke projektov in vse ustrezne zahvale za financiranje. Uporabite ROR ID za ustanove financirerjev; glej: [Logos and display guidelines](#).

19. Viri / Literatura

Uporabite standardne sloge citiranja (npr. APA, MLA, Chicago), da zagotovite doslednost in olajšate natančno identifikacijo virov. Pri odločanju, kateri slog citiranja boste uporabili v svoji reviji (revijah), dajte prednost tistim, ki vključujejo DOI ali URL v navedbah virov (npr. APA, Chicago). DOI in URL vedno prikažite kot povezave.

20. Informacije o avtorskih pravicah

Navedite, kdo je lastnik avtorskih pravic članka. Diamantne odprtodostopne revije morajo avtorjem omogočiti, da obdržijo avtorske pravice.

21. Informacije o licenci, glej spodaj: [Prikaz licenc Creative Commons](#).

22. Ime založnika

Ime založnika mora biti jasno navedeno. Uporabite uradno ime, kot je registrirano v mednarodnem [registru ISSN](#).

5.2. Celotno besedilo v več formatih

Zagotavljanje člankov iz revij v več formatih (PDF, HTML, EPUB, XML in TXT) izboljša dostopnost, najdljivost in hranjenje. Priporočljiv delovni tok daje prednost formatu XML (*XML-first*): vsebina se najprej ustvari ali pretvori (npr. iz DOCX) v format XML, iz njega pa (avtomatsko) v več izhodnih formatov (npr. PDF, HTML, EPUB), kar zagotavlja tudi dosledno vključevanje metapodatkov.²

Vendar pa zagotavljanje člankov v več formatih zahteva tehnična in finančna sredstva, npr. naložbe v orodja za pretvorbo in osebje, ki pretvorbe izvaja. Če so sredstva omejena, lahko revije dajo prednost pogosto uporabljenim oblikam (npr. PDF in HTML) ter prek sodelovanja in partnerstev z univerzami, knjižnicami ali pobudami za odprti dostop načrtujejo postopno širitev možnosti.

Splošna priporočila

- Uporabljajte odprtokodne pisave, ki podpirajo Unicode, glej: [Open-Source Unicode Typefaces](#) (Wikipedia).
- Izogibajte se večstolpčni postavitvi, saj lahko oteži obdelavo besedila za indeksacijske in iskalne storitve.
- Ne uporabljajte zastarelih formatov (npr. DOC, RTF, WPD itd.).

JATS XML

- V celotno besedilo vključite podrobne metapodatke, vključno z informacijami CRediT, informacijami o avtorskih pravicah in licencah ter izjavami o navzkrižju interesov; glej: [JATS4R](#).

PDF

- Zagotovite, da PDF-datoteka ustreza standardu PDF/A. V večini orodij za sestavljanje besedil je mogoče ustvariti PDF/A-datoteke.
- Ne omejujte dostopa do celotnega besedila (npr. s preprečevanjem kopiranja besedila ali pretvarjanjem besedila v PDF datotekah v vektorsko obliko oziroma oris).
- Če PDF datoteke vsebujejo povzetke v drugem jeziku, poskrbite, da so ključni metapodatki (naslov, avtorjeva pripadnost, povzetek, ključne besede) navedeni tudi v tem jeziku.

6. Prikaz licenc Creative Commons

Pravilno prikazovanje licenc Creative Commons (CC) ostaja izziv za številne revije. Pogosto se pojavlja nenavajanje licence, neskladje med opisom in logotipom licence, povezovanje na napačno licenco ali prikazovanje neskladnih informacij v različnih delih spletnega mesta revije (npr. navedba ene licence v politiki revije in druge v celotnih besedilih člankov).

² [Journal Publishing Tag Library NISO JATS Version 1.4 \(ANSI/NISO Z39.96-2024\)](#)

V tem poglavju so navodila o tem, kje je treba prikazati licence Creative Commons in kako jih pravilno prikazati.

Splošne ugotovitve

- Uporabljajte licence Creative Commons (upoštevajte, da je različica 4.0 najnovejša mednarodno priporočena različica). Izogibajte se nestandardnim licenčnim izjavam, saj jih ni mogoče prikazati v strojno berljivi obliki.
- Ime licence vedno povežite s spletnim mestom, na katerem je licenca opisana.
- Uporabite najnovejšo različico licence.
- Poskrbite, da so informacije o licenci enotne na vseh mestih za objavo (v politiki revije, nogi, na osnovnih spletnih straneh, v celotnem besedilu ipd.).

Politika revije

- Politika licenciranja je običajno skladna s politiko avtorskih pravic:
- »Avtorji ohranijo avtorske pravice za objavljene članke in izdajatelju podelijo neizključno pravico do objave članka ter ga navajajo kot izvirnega izdajatelja v primeru ponovne uporabe in distribucije v vseh oblikah in medijih. Članki bodo objavljeni z licenco Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0).« Glej [Priloga 1: Predloga za politiko revije](#)
- V politiki revije povežite ime licence s spletno stranjo licence:
- »Članki bodo objavljeni z licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#).«

Osnovne spletne strani člankov

- Logotip licence
- Poimenovanje licence (povezava do spletne strani licence)
- Kratek opis licenčnih pogojev
- Informacije o licenci so običajno tudi informacije o avtorskih pravicah.

Primer

To delo je objavljeno z licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International](#).

Avtorji ohranijo avtorske pravice za objavljene članke in izdajatelju podelijo pravico do objave članka ter ga navajajo kot izvirnega izdajatelja v primeru ponovne uporabe in distribucije v vseh oblikah in medijih. Članki bodo objavljeni z licenco [Creative Commons Attribution International License](#) (CC BY 4.0).

Opomba: Informacije o licenci se lahko navedejo tudi v nogi spletne strani. V tem primeru je treba navesti, da licenca velja za vso vsebino spletne strani, če ni drugače navedeno: »Če ni drugače navedeno, je vsebina te spletne strani objavljena pod licenco: [Creative Commons Attribution 4.0 International](#).«

Celoten članek

- Logotip licence
- Poimenovanje licence (povezava do spletne strani licence)
- Kratek opis licenčnih pogojev (neobvezno)
- Informacije o licenci so običajno tudi informacije o avtorskih pravicah.

Primer

To delo je objavljeno z licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International](#).

Avtorji ohranijo avtorske pravice za objavljene članke in izdajatelju podelijo pravico do objave članka ter ga navajajo kot izvirnega izdajatelja v primeru ponovne uporabe in distribucije v vseh oblikah in medijih. Članki so objavljeni z licenco [Creative Commons Attribution International License](#) (CC BY 4.0).

Informacije o tem revije navajajo različno. Lahko so navedene na prvi ali zadnji strani celotnega besedila članka.

Strojno berljivi metapodatki

- Ob registraciji DOI-jev (ali drugih PID-jev) predložite informacije o licenci, glej: [License information - Crossref](#).
- Informacije o licenci vključite v HTML meta oznake. V programskih okoljih, kot sta OJS ali Janeway, je to enostavno.
- Informacije o licenci generirajte prek OAI-PMH.

7. Shranjevanje metapodatkov pri agencijah za registracijo PID

- Shranite bogate metapodatke o publikacijah, vključno z bibliografskimi sklici in povzetki, ko registrirate trajne identifikatorje za članke v skladu s priporočili [Initiative for Open Citations \(I4OC\)](#) in [Initiative for Open Abstracts \(I4OA\)](#).
- Vključite PID-e za avtorje, organizacije in povezane raziskovalne rezultate (npr. raziskovalne podatke).
- Vključite metapodatke v več jezikih, če so na voljo.
- Vključite informacije o načinu dostopa in licenciranju.

Metapodatke objavite v javni domeni z uporabo licence CC0, npr. z vključitvijo naslednje izjave v politiko revije: »Metapodatki revije so prosto dostopni vsem in jih lahko vsi prosto

ponovno uporabijo v skladu s pogoji licence [Creative Commons Universal \(CC0 1.0\) Public Domain Dedication](#).« Glej [Priloga 1: Predloga za politiko revije](#).

8. Spletna stran revije

Če je mogoče, uporabite proste in odprtokodne programe (*free and open source software*, FOSS), ki podpirajo celoten proces objave, od oddaje prispevka in recenzentskega postopka do prikaza vsebine (npr. [Open Journal Systems](#), [Janeway](#), [Kotahi](#)). Ta programska okolja omogočajo tudi prikaz metapodatkov v skladu s splošno sprejetimi shemami metapodatkov (npr. [Dublin Core](#), [DataCite](#), [Crossref](#), [JATS XML](#) itd.) in podpirajo izmenjavo metapodatkov prek standardnih protokolov, kot so ([Open Access Initiative Protocol for Metadata Harvesting – OAI-PMH](#), [REST API](#), HTTPS itd.). Omenjene funkcije je težje in dražje zagotoviti na spletiščih, izdelanih po meri na podlagi splošnih programskih rešitev, ki niso posebej prilagojene za urednikovanje revije.

Priljubljene FOSS rešitve (npr. [Open Journal Systems](#), [Janeway](#), [Kotahi](#)) vključujejo niz vgrajenih tem za vmesnik, ki zagotavljajo odzivno oblikovanje in jasno strukturo menija. Za spletno stran revije uporabite privzete teme (običajno lahko barve in pisave prilagodite z urejanjem slogovne predloge), da zagotovite lažje vzdrževanje in združljivost s prihodnjimi nadgradnjami. Bodite previdni pri uporabi netipičnih tem, saj v prihodnjih posodobitvah programske opreme morda ne bodo več na voljo. Poskrbite, da se programska oprema redno posodablja in da so vzpostavljeni postopki za varnostno kopiranje.

Upravljanje založniškega okolja, ki temelji na prosti odprtokodni programski opremi (FOSS), je lahko zahtevno, zlasti če nima namenske IT podpore ali zanesljive strežniške infrastrukture. Zato je priporočljivo uporabljati uveljavljenega mednarodnega, nacionalnega ali institucionalnega založniškega spletišča, ki temeljijo na rešitvah FOSS, če je na voljo. Takšna skupna mesta lahko zagotovijo potrebno tehnično podporo, vzdrževanje in trajnost, ki jih posamezne revije same ne morejo zagotoviti.

8.1. Dostopnost spletnih strani za ljudi z okvaro vida

Pomembno je, da so spletne strani revij dostopnejše osebam s slepoto in slabovidnostjo. Vendar pa imajo številne diamantne odprtodostopne revije omejen proračun za kritje stroškov zagotavljanja dostopnosti spletnih strani, tehnično osebje revij pa morda nima tehničnih znanj, potrebnih za vzpostavitev in vzdrževanje podpornih tehnologij. Priporočljivo je, da revije razvijejo strategijo in načrt dostopnosti. Če alternative niso finančno sprejemljive, začnite z brezplačnimi izboljšavami. Naslednja priporočila ponujajo praktične načine izboljšanja dostopnosti tudi z omejenimi sredstvi:

- Uporabljajte jasne in preproste oznake menija.
- Zagotovite celotno besedilo v formatu HTML (deluje dobro na mobilnih napravah) in v strojno berljivih formatih, kot sta EPUB ali XML (primerna za uporabnike, ki berejo prek zaslonov).

- Barve morajo biti prepoznavne tudi za ljudi z motnjami barvnega vida. Izogibajte se uporabi barv za označevanje pomena, omogočite dober kontrast (npr. črno besedilo na belem ozadju) in po potrebi uporabite vzorce ali oznake.
- Izogibajte se majhnim in tankim pisavam in poskrbite, da se besedilo ne zlije z ozadjem.
- Uporabnikom omogočite prilagajanje velikosti pisave.
- Slikam dodajte opise. Če vključite grafe, slike ali fotografije, zanje dodajte kratek besedilni opis (*ALT text*) za uporabnike, ki berejo prek zaslonov.
- Bralcem prek zaslona pomagajte razumeti vašo spletno stran z uporabo stopenjskih naslovov – H1, H2, H3.
- Če morajo uporabniki izpolniti obrazce (npr. za pošiljanje), jasno označite polja in napake pojasnite v preprostem jeziku. Izogibajte se CAPTCHA testom, ki zahtevajo klikanje slik, saj jih nekateri uporabniki ne morejo izpolniti.
- Če ima vaša spletna stran vsebino v več jezikih, omogočite enostavno preklapljanje med njimi.

Na voljo je veliko orodij, ki vam lahko pomagajo izboljšati dostopnost za slepe ali drugače slabovidne osebe, vendar je le malo brezplačnih. Eno brezplačno in enostavno orodje je [Sienna Accessibility Widget](#), ki pomaga prilagoditi prikaz besedila (velikost pisave, višina vrstice, pisava za disleksijo, prilagoditve kontrasta in nasičenosti itd).

Z brezplačnimi orodji, kot je [WAVE Web Accessibility Evaluation Tools](#), lahko preverite, ali vaša spletna stran vsebuje elemente, ki bi lahko predstavljale težave za osebe z motnjami vida. Poleg tega prosite osebe z motnjami vida, da preizkusijo spletno stran in vam sporočijo svoje mnenje.

Orodja za ustvarjanje vsebin so velika ovira: z najpogostejšimi pisarniškimi programi je običajno težko ali nemogoče ustvariti dostopne tabele in obrazce.

Več o razpoložljivih orodjih in strategijah izveste v spletnem seminarju: [OpenAIRE coffee break on e-accessibility](#).

Viri

[DOAJ's Basic criteria – updated and rewritten in plain English](#)

[Best Practices checklist for Diamond OA publishers - DIAMAS](#)

[Consortium of the DIAMAS project. \(2024\). The Diamond OA Standard \(DOAS\) \(1.2\). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13820036>](#)

[Better Practices in Journal Metadata](#)

[JATS4R](#)

[Toolsuite Articles | CAP portal](#)

[Guidelines | CAP portal](#)

[Bowker, L., Pölönen, J., Laakso, M., & Redhead, C. \(2024\). Deliverable D4.6 – Equity, Diversity, Inclusion and Belonging \(EDIB\) in scholarly communication - working with communities to develop resources for multilingualism, gender equity and accessible and inclusive websites \(1.0\). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13786107>](#)

Priloga 1: Predloga za politiko revije

To je splošna predloga za politike za diamantnih odprtodostopnih revij. Lahko se jo enostavno prilagodi, da vključuje posebnosti posameznih disciplin. Predloga za politike je usklajena z Diamond Open Access Standard, ki ga je razvil projekt DIAMAS, in lahko revijam pomaga izpolniti zahteve politike za sprejem v imenik revij z odprtim dostopom (Directory of Open Access Journals, DOAJ).

Rdeče besedilo uredite ali odstranite, če ni relevantno za vašo revijo. Modro besedilo vsebuje navodila in ga je treba odstraniti, ko končate s sestavljanjem svojega besedila.

Splošne informacije

Revija *Naslov revije* je namenjen [opredelite cilje in obseg].

Lahko navedete tudi kratek zgodovinski pregled revije, prejšnji naslov (če je primerno, itd.).

Revija je v lasti in jo izdaja _____.³

Revijo finančno podpira _____.⁴

Revija *Naslov revije* objavlja izvirne članke, ki še niso bili objavljeni. (Opredelite vrste člankov: znanstveni članki, recenzije, izjave, pisma, konferenčni prispevki itd.)

Naslov revije je odprtodostopna revija, ki ne zaračunava nobenih stroškov niti bralcem za branje niti avtorjem za objavo.

Jezik prispevka *je/sta/so* lahko *jezik(-i)*, s povzetkom v *jezik(-i)*. Revija je odprta za raziskovalce iz vsega sveta, ne glede na spol, stopnjo kariere ali etnično in versko pripadnost.

Revija izhaja _____ -krat letno.⁵

Revija je indeksirana v _____.

Digitalne kopije revije so arhivirane v _____.⁶

³ Izjavo prilagodite, če sta lastnik in založnik različna. Če revijo skupaj izdaja več subjektov, navedite vse. Upoštevajte, da ponudniki storitev, ki zagotavljajo spletišča za objavo ali tehnično podporo, običajno niso založniki. Ime založnika, navedeno na spletni strani revije, mora biti enako imenu, navedenemu v zapisu na portalu ISSN. Če podatki na portalu ISSN niso posodobljeni, se za posodobitev podatkov obrnite na nacionalni center ISSN (če obstaja v vaši državi) ali mednarodni center ISSN.

⁴ Navedite vse, ustanove, posameznike, programe in/ali projekte, ki zagotavljajo finančno podporo reviji. Navedite podporo v naravi, ki jo zagotavljajo akademske ustanove in drugi (npr. gostovanje, plačano osebje, dodeljeno za podporo založništvu itd.), ter vse prostovoljne prispevke.

⁵ Tudi revije, ki sproti objavljajo članke in ne čakajo na zaključek številke, članke navadno združujejo v zvezke ali tematske številke.

⁶ Npr. LOCKSS, CLOCKSS, Portico.

Uredniška politika

Uredniške odgovornosti

Uredniški organi so: _____.

Urednika/glavnega urednika/urednika rubrike imenuje _____⁷

Uredniško vsebinsko delo in recenzenski postopek so neodvisni, nanj ne vplivajo podporniki oziroma financerji revije.

Urednik/glavni urednik/urednik rubrike/uredniški odbor je odgovoren za odločitve, kateri članki, posredovani *Naslov revije*, bodo objavljeni. Urednik/glavni urednik/urednik rubrike/uredniški odbor se ravna po uredniški politiki in je zavezan k upoštevanju veljavnih zakonskih določb glede obrekovanja, kršitve avtorskih pravic in plagiatorstva.

Urednik/glavni urednik/urednik rubrike/uredniški odbor si pridržuje pravico zavrnitve oddanih prispevkov, če ugotovi, da ne izpolnjujejo ustreznih standardov glede vsebine in formalnih vidikov. Uredništvo bo avtorjem _____ dni/mesecev od datuma oddaje prispevka sporočilo, ali je prispevek sprejet v objavo.

Urednik/glavni urednik/urednik rubrike/uredniški odbor ne sme biti v navzkrižju interesov s članki, ki jih obravnava za objavo. Če urednik meni, da obstaja možnost navzkrižja interesov v zvezi z obravnavanim prispevkom, izbor recenzentov in vse odločitve o prispevku sprejme _____.⁸

Urednik/glavni urednik/urednik rubrike/uredniški odbor mora prispevke oceniti glede na njihovo znanstvenost, brez kakršnih koli rasnih, spolnih, verskih, etničnih ali političnih predsodkov.

Urednik oziroma uredništvo gradiv, razkritih v predloženih prispevkih, ne sme uporabljati brez izrecnega pisnega soglasja avtorjev. Informacije in ideje, predstavljene v predloženih prispevkih, morajo ostati zaupne in se ne smejo uporabljati za osebno korist.

Varianta 1 (v primeru enostranskega slepega recenziranja) Uredniki in uredniški odbor morajo sprejeti vse razumne ukrepe, da recenzenti za avtorje ostanejo anonimni pred, med in po recenzentskem postopku.

Varianta 2 (v primeru dvostranskega slepega recenziranja) Uredniki in uredniški kolektiv morajo sprejeti vse razumne ukrepe, da zagotovijo, da recenzenti ostanejo za avtorje anonimni pred, med in po ocenjevalnem postopku, avtorji pa ostanejo anonimni recenzentom do konca recenzentskega postopka.

Varianta 3 (v primeru odprte recenzije) Opišite⁹

⁷ Navedite vse pomembne uredniške funkcije in organe ter na kratko opišite njihove vloge in postopke za izbor članov uredniških organov, vključno z mandatom, rednim postopkom obnove in razpustitvijo uredniškega odbora.

⁸ Če o sprejetju prispevka odloča uredniški odbor: Če je eden ali več članov uredniškega osebja v navzkrižju interesov s predlaganim prispevkom, naj se ti člani uredniškega osebja umaknejo iz izbora recenzentov in vseh odločitev v zvezi z prispevkom.

⁹ Za različne opredelitve in modele odprtega recenzentskega postopka glej: Ross-Hellauer, Tony. 2017. »What Is Open Peer Review? A Systematic Review«. *F1000Research* 6: 588. <https://doi.org/10.12688/f1000research.11369.2>.

Odgovornosti avtorjev

Avtorji jamčijo, da je prispevek njihovo izvirno delo, da ni bil prej objavljen in da ni v postopku objavljanja drugje. Hkratna oddaja istega prispevka v drugo revijo predstavlja kršitev, prispevek je izločen iz postopka za objavo v **Naslov revije**. Objavljanje predhodnih različic na strežnikih ali v repozitorijih za predtiske se ne šteje za predhodno objavo.¹⁰ Avtorji morajo ob predložitvi prispevka razkriti podrobnosti o predhodni objavi. Ti morajo vključevati povezavo do predtiska. Če/Ko je prispevek objavljen, se od avtorjev pričakuje, da posodobijo informacije, povezane s predhodno objavo na strežniku/repozitoriju predtiskov ter dodajo podatke o končni različici članka, vključno z DOI, ki neposredno kaže na objavo.

Če je bil prispevek predhodno že oddan drugje, morajo avtorji priskrbeti informacije o prejšnjem recenzentskem postopku in njegovem izidu. To avtorjem omogoča, da podrobno navedejo, kako so bile v poznejših verzijah upoštevane recenzentske pripombe in zakaj nekateri komentarji recenzentov niso bili upoštevani. Informacije o minulih izkušnjah avtorja z recenziranjem so v avtorjevo korist: urednikom pogosto pomagajo izbrati ustreznije recenzente.

Če je predloženi prispevek rezultat raziskovalnega projekta ali je bila njegova prejšnja različica predstavljena na konferenci (pod istim ali podobnim naslovom), je treba podrobne informacije o projektu, konferenci itd. navesti v **opombi/zahvalah**.

Avtor, ki reviji odda članek, zagotavlja, da je bil napisan v skladu z etičnimi standardi. **(Po potrebi navedite ustrezne kodekse ravnanja.)**¹¹ Avtorji potrjujejo, da prispevek ne vsebuje neutemeljenih ali nezakonitih izjav in ne krši pravic tretjih oseb. Založnik ne prevzema pravne odgovornosti v primeru zahtevkov za odškodnino.

Razkritje podatkov

Naslov revije bo služila raziskovalni skupnosti tako, da bo v vseh člankih zagotovila dovolj informacij o tem, kako drugi lahko uporabljajo gradivo. Oddani prispevek mora vsebovati dovolj podrobnosti in sklicev, da lahko recenzenti in nato bralci preverijo trditve, navedene v njem – npr. navesti vse podrobnosti o uporabljenih metodah, vključno s časovnimi okviri itd. Avtorji morajo pregledati standarde, ki so na voljo za številna raziskovalna področja, kot je npr. [Equator Network](#) za medicino, in uporabiti tiste, ki so zanje relevantni. Namerno navajanje lažnih trditev je kršitev etičnih standardov.¹²

Izključno avtorji so odgovorni za vsebino svojih prispevkov, zato morajo za objavo zagotoviti dovoljenja vseh vpletenih strani.¹³ Izključno avtorji so odgovorni tudi za vsebino svojih podatkov in/ali dodatnih datotek. Avtorji potrjujejo, da so bili pri zbiranju, obdelavi in delitvi podatkov upoštevani predpisi o varstvu podatkov, etični standardi, avtorske pravice tretjih oseb in druge pravice.

¹⁰ Če so predtiski dovoljeni, pri vaši reviji ne morete uveljavljati dvostranskega slepega recenziranja, saj tako ni mogoče, da bi bili avtorji anonimni.

¹¹ Glede na področje, ki ga revija pokriva, se lahko določijo ustrezna etična navodila (npr. raziskave, ki vključujejo ljudi ali poskusne živali, vprašanja zasebnosti).

¹² Če revija objavlja tehnične članke ali recenzije knjig: Ocene knjig in tehnični članki morajo biti točni in objektivni.

¹³ Od avtorjev se lahko zahteva predložitev dokazila o pridobitvi takšnega dovoljenja.

Avtorji, ki v svoje prispevke želijo vključiti slike, tabele ali drugo gradivo, ki je že bilo objavljeno drugje, morajo pridobiti dovoljenje imetnikov avtorskih pravic. Gradivo brez izrecne navedbe drugih avtorjev velja za avtorjevo lastno gradivo.¹⁴

Vključujoč jezik

Naslov revije spodbuja dostopen in vključujoč jezik, da se zagotovi široko razumevanje znanstvenih raziskav in spoštovanje vseh posameznikov. Za spodbujanje dostopnosti morajo avtorji:

- Uporabljati jasen, preprost jezik, ki je razumljiv na vseh področjih, razumljiv tudi nerojenim govorcem (npr. nerojenim govorcem angleščine).
- Izogibati se preveč tehnični ali nepotrebni terminologiji, nepotrebni zapletenosti, dolgim stavkom, ponavljanju, neobičajnim okrajšavam in kraticam, stereotipom, idiomatskim izrazom, slengu in kulturnih predpostavkam.
- Po potrebi pojasniti strokovne izraze.
- Spoštovati raznolikost in se izogibati namigovanju o nadrejenosti katere koli skupine na podlagi spola, rase, etnične pripadnosti, narodnosti, invalidnosti, zdravstvenega stanja, starosti ali socialno-ekonomskega položaja.
- Uporabljati spoštljiv in ustrezen jezik v zvezi z raso in etnično pripadnostjo ter udeležencem ponuditi obsežen nabor kategorij in podkategorij, iz katerih lahko izbirajo pri zbiranju podatkov o rasni ali etnični identiteti, ki jih navedejo sami, ter možnost izbire več kategorij, ki se med seboj ne izključujejo.
- Biti previdni pri posploševanju ugotovitev iz študij na skupine zgolj na podlagi skupne identitetne kategorije in v poglavju »Metode« navesti razloge za uporabo rasnih ali etničnih skupin.
- Kadar je treba navesti avtohtono identiteto osebe ali skupine, uporabiti izraze, ki jih preferira ta oseba ali skupina. V primeru dvoma se z njimi posvetujte.
- Razlikovati med biološkim spolom in družbeno konstruiranim spolom. Uporabljati zaimke, kot jih je uporabil avtor, in spolno nevtralne izraze (npr. »oseba« namesto »moški/ženska«).
- Za zdravstvene težave uporabljajte izraz »zdravstvene okoliščine«, za družbene ovire pa izraz »invalidnost«. Izogibajte se diskriminatornemu jeziku in žaljivim izrazom (zaničljivo označevanje, depersonalizacija, stereotipizacija in poudarjanje invalidnosti) v zvezi s prikazovanjem invalidnih oseb (npr. uporabite »oseba, pri kateri je bil ugotovljena rak« namesto »žrtev raka«).

Oglejte si tudi dodatne vire [C4DISC](#) (Coalition for Diversity and Inclusion in Scholarly Communications).

Avtorstvo

Osebe, ki članek oddajajo, morajo zagotoviti, da so kot avtorji navedeni le tisti, ki so pomembno prispevali k prispevku, in obratno, da so vsi, ki so pomembno prispevali k prispevku, navedeni kot avtorji. Če so v pomembnih vidikih raziskovalnega projekta in pri pripravi prispevka sodelovale tudi druge osebe, ki niso avtorji, je treba njihov prispevek navesti v opombi ali v zahvalah.

¹⁴ Avtorji morajo morda priložiti dokaz, da jim je bilo takšno dovoljenje podeljeno, ko oddajo svoje prispevke.

Avtorji naj se za smernice sklicujejo na merila za avtorstvo, ki jih je razvil International Committee of Medical Journal Editors ([ICMJE](#)). Da se jo lahko uvrsti med avtorje, je morala oseba:

- bistveno prispevati k zasnovi ali oblikovanju dela; ali pridobivanju, analizi ali interpretaciji podatkov za delo; IN
- prispevati k osnutku dela ali ga kritično revidirati z vidika pomembne intelektualne vsebine; IN
- dati končno odobritev različice, ki bo objavljena; IN
- se strinjati, da je odgovorna za vse vidike dela z zagotovitvijo, da se vprašanja v zvezi z natančnostjo ali celovitostjo katerega koli dela ustrezno preiščejo in rešijo; IN
- se strinjati, da bo navedena na seznamu avtorjev, in odobriti celoten seznam avtorjev.

Prispevek vsakega avtorja mora biti podrobno opisano z uporabo [taksonomije CRediT](#).¹⁵

Dodajanje ali odstranjevanje avtorjev med uredniškim postopkom je dovoljeno le, če je uredniški ekipi in založniku podana utemeljena razlaga. Poskusi uvedbe namišljenih avtorstev, kot so skriti, vljudnostni ali častni avtorji, se bodo obravnavali kot primeri neprimerne ravnanja.

Navajanje virov

Avtorji morajo ustrezno navesti vire, ki so pomembno vplivali na njihovo raziskavo in prispevek. Informacije, pridobljene iz zasebnih pogovorov ali korespondenc s tretjimi osebami, pri pregledovanju projektnih vlog, prispevkov in podobnih gradiv, se ne smejo uporabiti brez izrecnega pisnega soglasja vira informacij.

Pri navajanju ali trditvah, ki temeljijo na podatkih, morajo avtorji navesti sklic na podatke na enak način, kot navajajo publikacije. Priporočamo format, ki ga predlagajo [FORCE11 Data Citation Principles](#).

Plagiatorstvo

Plagiatorstvo, pri katerem nekdo prevzame ideje, besede ali druge ustvarjalne izraze drugega kot svoje lastne, je jasna kršitev znanstvene etike. Plagiatorstvo lahko vključuje tudi kršitev avtorskih pravic, ki se zakonsko kaznuje.

Plagiatorstvo vključuje naslednje:

- Dobesedno ali skoraj dobesedno kopiranje ali namerno parafraziranje delov dela drugega avtorja brez jasne navedbe vira ali označitve kopiranega dela (na primer z uporabo narekovajev).
- Kopiranje enačb, slik ali tabel iz tujega članka brez ustreznega navajanja vira in/ali brez dovoljenja avtorja ali imetnika avtorskih pravic.

¹⁵ V nekaterih sistemih za oddajo prispevkov se to stori z izbiro vlog CRediT v obrazcu za oddajo članka. Če vaš sistem za oddajo prispevkov tega ne podpira, od avtorjev zahtevajte, da v prispevek vključijo izjavo o prispevku. Primer: Avtor 1: pregled in ureditev (enakovredno). Avtor 2: konceptualizacija (vodilni); pisanje – prvotni osnutek (vodilni); formalna analiza (vodilni); pisanje – pregled in ureditev (enakovredno). Avtor 3: Programska oprema (vodilni); pisanje – pregled in ureditev (enakovredno). Avtor 4: Metodologija (vodilni); pisanje – pregled in ureditev (enakovredno). Avtor 5: Konceptualizacija (podporno); pisanje – izvirni osnutek (podporno); pisanje – pregled in ureditev (enakovredno). Več informacij: [How to Implement CRediT](#).

Upoštevajte, da so vsi prispevki glede plagiatorstva temeljito preverjeni. Če uporabljate protiplagiatorski program, tukaj navedite ime programa.

Vsak prispevek, ki kaže očitne znake plagiatorstva, bo avtomatično zavrnjen (nadaljujte z opisom sankcij, če obstajajo).

Če se plagiat odkrije v prispevku, ki je že bil objavljen v reviji, bo umaknjen v skladu s postopkom, opisanim spodaj v pravilniku o umiku, avtorji pa bodo (navedi sankcije, če obstajajo).

Navzkrižje interesov

Avtorji morajo v svojem prispevku razkriti vse finančne ali druge pomembne navzkrižne interese, ki bi lahko vplivali na predstavljene rezultate ali njihovo interpretacijo. Če ni navzkrižnih interesov, je treba dodati naslednjo standardno izjavo: »Avtorji niso razkrili nobenega navzkrižja interesov.«.

Navzkrižni interes je lahko finančne ali nefinančne narave. Primeri navzkrižnega interesa vključujejo (a niso omejeni na):

- posameznike, ki prejemajo finančna sredstva, plačo ali druge oblike plačila od organizacije ali imajo delnice ali deleže v podjetju, ki bi lahko imelo finančno korist (ali izgubo) zaradi objave ugotovitev;
- posameznike ali njihove organizacije, ki jih financirajo, ali delodajalci, ki imajo (ali zaprosijo za) povezane patente;
- uradno povezanost in članstvo v interesnih skupinah, povezanih z vsebino objave;
- družinski, politični, verski ali ideološki nasprotujoči interesi.

Avtorji iz farmacevtskih družb ali drugih komercialnih organizacij, ki sponzorirajo klinične ali terenske preskuse ali druge raziskovalne študije, morajo to pri oddaji navesti kot nasprotujoče se interese. Odnos vsakega avtorja do takšne organizacije je treba pojasniti v poglavju »Navzkrižje interesov«. Objave v reviji ne smejo vsebovati oglaševanja komercialnih izdelkov.

Napake v objavljenih delih

Ko avtor odkrije pomembno napako ali netočnost v svojem objavljenem delu, je dolžan o tem nemudoma obvestiti urednika revije ali založnika in sodelovati z urednikom pri umiku ali popravku članka.

Z oddajo prispevka avtorji soglašajo, da bodo upoštevali uredniško politiko *Naslov revije*.

ORCID

Revija prosi vse avtorje, ki oddajo članek, da se registrirajo na Open Researcher and Contributor ID ([ORCID](#)). ORCID številke vseh avtorjev in soavtorjev morajo biti dodane podatkom o avtorjih ob oddaji in bodo objavljene skupaj z oddanim člankom.

Registracija ORCID zagotavlja edinstven in trajen digitalni identifikator za račun, ki omogoča natančno pripisovanje avtorstva in izboljša odkritost objavljenih člankov, s čimer se zagotovi ustrezno priznanje za avtorsko delo.

Informacije o financiranju

Če je članek rezultat financiranega projekta, morajo avtorji navesti vire financiranja v skladu s pogodbami s financerjem.

Odgovornosti recenzentov

Recenzenti morajo pravočasno zagotoviti pisno, popolno in nepristransko povratno informacijo o znanstvenosti (akademski odličnosti) in znanstvenem pomenu prispevka.

Recenzenti ocenijo prispevek glede na skladnost s profilom revije, relevantnost raziskane teme in uporabljenih metod, izvirnost in znanstveno relevantnost informacij, predstavljenih v prispevku, slog predstavitve in znanstveni aparat.

Recenzenti morajo urednika opozoriti na vsak utemeljen sum ali védenje o možnih kršitvah etičnih standardov s strani avtorjev. Recenzenti morajo prepoznati ustrezna objavljena dela, ki jih avtorji niso citirali, in urednika opozoriti na bistvene podobnosti med recenziranim prispevkom in katerim koli prispevkom, ki je bil objavljen ali je v postopku objave drugje, če so seznanjeni s takšnimi podobnostmi. Recenzenti morajo urednika opozoriti tudi na hkratno oddajo istega prispevka v drugo revijo, če so seznanjeni s takšno oddajo.

Recenzenti ne smejo imeti navzkrižnih interesov v zvezi z raziskavo, avtorji in/ali viri financiranja raziskave. Če takšni navzkrižni interesi obstajajo, morajo recenzenti o tem nemudoma obvestiti urednika.

Vsak izbrani recenzent, ki se ne čuti usposobljen za recenzijo raziskave, opisane v prispevku, ali ve, da pravočasna recenzija ne bo mogoča, mora o tem nemudoma obvestiti urednika.

Recenzije morajo biti objektivne. Osebna kritika avtorja ni primerna. Recenzenti morajo mnenje jasno izraziti in ga utemeljiti.

Vsi prispevki, prejeti v recenzijo, morajo biti obravnavani kot zaupni dokumenti. Recenzenti ne smejo uporabljati neobjavljenih gradiv, razkritih v predloženih prispevkih, brez izrecnega pisnega soglasja avtorjev. Informacije in ideje, predstavljene v predloženih prispevkih, morajo ostati zaupne in se ne smejo uporabljati za osebno korist.

Recenzentski postopek

Oddani prispevki gredo skozi recenzentski postopek. Namen recenzentskega postopka je pomagati **uredniku/glavnemu uredniku/uredniku rubrike/uredniškemu odboru** pri sprejemanju uredniških odločitev, prek uredniške komunikacije z avtorjem pa lahko pomaga tudi avtorju pri izboljšanju prispevka.

Določite obliko recenzije.¹⁶

Navedite število recenzentov.¹⁷

¹⁶ Dvostranska slepa/enostranska slepa/odprta

¹⁷ Lahko tudi poimensko navedete redne recenzente revije; to ni v nasprotju s slepim recenziranjem.

Priporočljivo je opredeliti časovni okvir, v katerem se recenzentski postopek običajno zaključí!

Izbira recenzentov je domena **urednika/glavnega urednika/urednika rubrike/uredniškega odbora**.¹⁸ Recenzenti morajo biti strokovno usposobljeni na področju, ki ga obravnava prispevek; ne smejo biti iz iste ustanove kot avtorji in ne smejo imeti nedavnih skupnih objav s katerim od avtorjev.

Podrobneje opišite recenzentski postopek.¹⁹

Vsi recenzenti prispevka delujejo neodvisno in ne poznajo identitete drugih recenzentov.²⁰ Če se mnenji recenzentov ne ujemata (sprejet/zavržen), lahko urednik/glavni urednik/urednik rubrike/uredniški odbor imenuje dodatne recenzente.

Med recenzentskim postopkom lahko urednik/glavni urednik/urednik rubrike/uredniški odbor od avtorjev zahteva dodatne informacije (vključno z neobdelanimi podatki), če so ti potrebne za oceno znanstvenosti prispevka. To gradivo mora ostati zaupno in se ne sme uporabljati za osebno korist.

Uredniška ekipa mora zagotoviti ustrezen nadzor kakovosti recenzij. Pri recenzentih, katerih recenzije avtorji prepričljivo izpodbijajo, se posebna pozornost posveti zagotavljanju objektivnosti in visokemu akademskemu standardu recenzij. V primeru dvoma o objektivnosti recenzij ali kakovosti recenzije se imenujejo dodatni recenzenti.

Člani uredniškega odbora/redakcije/gostujoči uredniki lahko v revijo oddajo svoje članke. Če je avtor povezan z revijo, bo odstranjen iz vseh uredniških nalog za ta članek, odgovornost za nadzor strokovnega pregleda pa bo dodeljena drugemu članu ekipe.

Razprave po objavi

Naslov revije spodbuja razpravo po objavi, bodisi prek pisem uredniku bodisi na zunanji moderirani spletni strani, kot je [PubPeer](#).

Uporaba velikih jezikovnih modelov in orodij generativne umetne inteligence (UI)

Naslov revije se glede avtorstva in rabe UI orodij ravna v skladu s priporočili [World Association of Medical Editors \(WAME\) o kletetavih robotih in ChatGPT in znanstvenih prispevkih](#) in stališčem [Committee on Publication Ethics \(COPE\)'s o avtorstvu in AI-orodjih](#).

¹⁸ To je tipična situacija. V revijah z več rubrikami recenzente običajno dodeljujejo uredniki rubrik.

¹⁹ Nekaj predlogov:

Če recenzent uporablja **ocenjevalni obrazec**: V glavni fazi recenziranja urednik pošlje predložene prispevke **[število]** recenzentom, ki so strokovnjaki na tem področju. Ocenjevalni obrazec recenzentov vsebuje kontrolni seznam, ki recenzentom pomaga zajeti vse vidike, ki lahko odločajo o usodi prispevka. V zadnjem delu ocenjevalnega obrazca morajo recenzenti navesti opombe in predloge za izboljšanje predloženega prispevka; ti se pošljejo avtorjem brez imen recenzentov.

Enostransko slepo recenziranje: Vsi recenzenti prispevka ostanejo avtorjem anonimni pred, med in po ocenjevalnem postopku.

Dvostransko slepo recenziranje: Vsi recenzenti prispevka ostanejo avtorjem anonimni pred, med in po ocenjevalnem postopku, avtorji pa ostanejo recenzentom anonimni do konca recenzijskega postopka.

²⁰ Razen v primeru odprte recenzije.

UI-orodja, kot je ChatGPT, ne smejo biti navedena kot avtorji oddanega članka.

Avtorji morajo jasno navesti uporabo orodij, ki temeljijo na velikih jezikovnih modelih in generativni UI za generiranje podatkov ali kode, zbiranje, čiščenje, analizo ali interpretacijo podatkov (katero orodje je bilo uporabljeno in za kakšen namen), po možnosti v poglavju o metodah ali zahvalah. Fotografije, videi ali ilustracije, ki so v celoti ali delno ustvarjeni z generativno umetno inteligenco, niso sprejemljivi. Uporaba negenerativnih orodij za strojno učenje za manipulacijo, združevanje ali izboljšanje obstoječih slik ali slikovnih predstavitev mora biti navedena v ustrezni legendi ob oddaji, da se omogoči pregled posameznih primerov. Skrivanje uporabe orodij umetne inteligence je neetično. Orodij, ki temeljijo na umetni inteligenci, in so pripomoček za lektoriranje ali preverjanje črkovanja, ni treba navajati.

Rezultati umetne inteligence ne smejo biti primarni viri posameznih trditev.

Uredniki in recenzenti morajo zagotoviti zaupnost uredniškega dela in recenzentskega postopka. Uredniki ne smejo posredovati informacij o predloženih prispevkih ali recenzentskih postopkih s pomočjo orodji, ki temeljijo na velikih jezikovnih modelih in generativni umetni inteligenci. Recenzenti za pripravo recenzij ne smejo uporabljati orodij, ki temeljijo na velikih jezikovnih modelih in generativni UI. Skrivanje uporabe orodij UI je neetično in ogroža preglednost uredniškega dela in recenzentskega postopka. Uredniški in recenzentski postopki so zaupni, uporaba orodij UI na prispevku pa oddane članke naredi javne, s čimer se krši načelo zaupnosti, razkrijejo se zaupne informacije in ogrozi preglednost.

Postopki za obravnavanje pritožb in ugovorov

Vsakdo lahko kadar koli obvesti urednike in/ali uredniški odbor o sumu neetičnega ravnanja ali kakršni koli vrsti kršitve, tako da predloži potrebne informacije/dokaze za začetek preiskave.

Preiskava

- **Urednik / glavni urednik** se bo o odločitvah glede začetka preiskave posvetoval z **uredniki rubrik / uredniškim odborom**.
- Med preiskavo je treba vse dokaze obravnavati kot strogo zaupne in jih dati na voljo le osebam, ki so neposredno vključene v preiskavo.
- Obtoženi bo vedno imel možnost odgovoriti na vse obtožbe, ki so mu bile postavljene.
- Če se ob koncu preiskave ugotovi, da je prišlo do kršitve, je ta lahko blažja ali hujša.

Blažje kršitve

Blažje kršitve se obravnavajo neposredno z vpletenimi, brez vključevanja drugih strani, npr.:

- obveščanje avtorjev/recenzentov, kadar pride do manjših nesporazumov ali napačne uporabe akademskih standardov;
- opozorilno pismo avtorju ali recenzentu v zvezi z manjšo kršitvijo.

Hujše kršitve

Urednik/glavni urednik po posvetovanju z **uredniki rubrik/uredniškim odborom** in, kadar je to primerno, po posvetovanju z manjšo skupino strokovnjakov, sprejme odločitev o nadaljnjih ukrepih na podlagi razpoložljivih dokazov. Možni izidi so naslednji (lahko se uporabijo ločeno ali skupaj):

- objava uradnega obvestila ali uvodnika, v katerem je opisano neprimerno ravnanje;
- obvestitev vodje oddelka ali delodajalca avtorja (oziroma recenzenta) o kršitvi s formalnim pismom;
- formalno najavljen umik prispevka iz revije v skladu s pravili umika ([glej spodaj](#));
- prepoved oddaje prispevkov posameznika za določen čas;
- posredovanje primera strokovni organizaciji ali pravnemu organu za nadaljnje preiskave in ukrepe.

Pri obravnavanju pritožb in ugovorov se uredniški odbor opira na smernice in priporočila Committee on Publication Ethics ([COPE](#)).

Pravilo umika članka

Kršitev pravnih omejitev založnika, imetnika avtorskih pravic ali avtorja(-ev), kršitev poklicnih etičnih kodeksov in neprimerno ravnanje pri raziskovanju, kot so večkratna oddaja, podvojena ali prekrivajoča se objava, lažne trditve o avtorstvu, plagiat, goljufiva uporaba podatkov in ponarejanje podatkov, nerazkrita uporaba orodij, ki temeljijo na velikih jezikovnih modelih in generativni umetni inteligenci, iskrene napake, ki jih prijavijo avtorji (na primer napake zaradi zamenjave vzorcev ali uporabe znanstvenega orodja ali opreme, za katero se naknadno ugotovi, da je napaka), neetično raziskovanje ali kakršno koli večje neprimerno ravnanje zahtevajo umik članka. Včasih se umik lahko uporabi za popravek napak v oddaji ali objavi.

Za vsak umaknjen članek se v obvestilu o umiku jasno navede razlog za umik in kdo je umik sprožil. Standarde za ravnanje v primeru umikov je razvilo več knjižničnih in znanstvenih organov, tudi **Naslov revije** se pri umiku člankov ravna po naslednjem načelu:

- v elektronski različici obvestila o umiku je navedena povezava do izvirnega članka;
- na osnovni spletni strani izvirnega članka je dodana povezava do obvestila o umiku, v katerem je jasno navedeno, da je članek umaknjen;
- izvirni članek ostane nespremenjen, razen vodnega žiga na PDF-ju, ki na vsaki strani navaja npr. UMAKNJENO (RETRACTED).

Raziskovalni podatki, koda, izmenjava protokolov in predhodna registracija²¹

Deljenje raziskovalnih podatkov

Naslov revije spodbuja/zahteva, da avtorji delijo raziskovalne podatke, ki so potrebni za potrditev rezultatov, objavljenih v prispevku, in/ali izboljšanje objavljenega prispevka v skladu

²¹ Dodatne informacije o politiki revije glede podatkov: Hrynaskiewicz, Iain, Natasha Simons, Azhar Hussain, Rebecca Grant in Simon Goudie. 2020. »Developing a Research Data Policy Framework for All Journals and Publishers«. Data Science Journal 19 (1): 5. <https://doi.org/10.5334/dsj-2020-005>.

z načelom »odprto, kot je to mogoče, zaprto, kot je to potrebno«. Avtorje spodbujamo, da delijo podporne programske aplikacije, slike visoke ločljivosti, podatkovne nize ozadja, zvočne ali video posnetke, obsežne priloge, podatkovne tabele in drugo pomembno gradivo, ki ga ni mogoče vključiti v članek.

Najprimernejši mehanizem za izmenjavo raziskovalnih podatkov poteka prek podatkovnih repozitorijev. Avtorji lahko ustrezne podatke shranijo v repozitorij, ki je skladen s standardom [FAIR](#) – institucionalni, področni ali splošni (npr. [Zenodo](#)). Če potrebujete pomoč pri iskanju repozitorija, ki je skladen s standardom FAIR, preverite iskalnika repozitorijev [DataCiteCommons](#) in [re3data](#). Avtorji morajo prek repozitorija zagotoviti tudi vse informacije, potrebne za ponovitev, potrditev in/ali ponovno uporabo rezultatov oziroma njihove študije in analize raziskovalnih podatkov. To vključuje podrobnosti o programski opremi, instrumentih in drugih orodjih, uporabljenih za obdelavo rezultatov. Kadar je mogoče, je treba zagotoviti tudi orodja in instrumente. Vsaki datoteki z raziskovalnimi podatki bo v repozitorijih dodeljena identifikacijska oznaka DOI, ki omogoča citiranje raziskovalnih podatkov na enak način kot publikacije. Avtorji potrjujejo, da so bili pri zbiranju, obdelavi in delitvi podatkov upoštevani predpisi o varstvu podatkov, etični standardi, avtorske pravice tretjih oseb in druge pravice.

Izjeme: Zavedamo se, da odprto izmenjevanje podatkov morda ni vedno izvedljivo. Izjeme od odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov, na katerih temeljijo publikacije, vključujejo: obveznost varovanja rezultatov, obveznosti zaupnosti, obveznosti varnosti, obveznost varovanja osebnih podatkov in druge zakonske omejitve. Kadar ni zagotovljen odprt dostop do podatkov, potrebnih za potrditev zaključkov prispevka, ki poroča o izvirnih rezultatih, morajo avtorji prispevku dodati metapodatke, ki pojasnjujejo raziskovalna pravila in pravila dostopa do podatkov.

Etična in varnostna vprašanja

Če je dostop do podatkov omejen iz etičnih ali varnostnih razlogov, mora prispevek vsebovati:

- opis omejitev dostopa do podatkov;
- morebitno mnenje ustreznega etičnega odbora (*Institutional Review Board*, IRB) ali enakovrednega organa o izmenjavi podatkov; in
- vse potrebne informacije, ki jih bralec ali recenzent potrebuje za pridobitev dostopa do podatkov, oziroma pogoje, pod katerimi bo dostop odobren.

Vprašanja varstva podatkov

Kadar podatkov, ki se nanašajo na osebe, ni mogoče učinkovito anonimizirati, se podatki ne smejo deliti, saj se tako zaščiti zasebnost udeležencev, razen če posamezniki niso izrecno pisno soglašali, da se njihovi podatki, ki omogočajo identifikacijo, lahko javno objavijo.

V primerih, ko podatki ne morejo biti dostopni, mora prispevek vsebovati:

- pojasnilo o pomislekih glede varstva podatkov;
- vse posredne podatke, ki jih je mogoče anonimizirati brez ogrožanja anonimnosti;
- morebitno mnenje ustreznega etičnega odbora (*Institutional Review Board*, IRB) ali enakovrednega organa o izmenjavi podatkov; in
- kjer je to primerno, vse potrebne informacije, ki jih bralec ali strokovni recenzent potrebuje za pridobitev dostopa do podatkov, in pogoje, pod katerimi bo dostop odobren.

V oddani članek vključite povezavo do podatkov iz izjave o dostopnosti podatkov, ki bo priloga objavljenega članka. Pred seznamom virov je treba dodati izjavo o dostopnosti podatkov (*Data Availability Statement*),²² v kateri so navedeni podrobni podatki o dostopnosti podatkov, vključno s povezavo DOI. Če so podatki kakorkoli omejeni in/ali niso na voljo v reviji, je treba priložiti izjavo avtorja, v kateri pojasni razlog za to.

Pri shranjevanju podatkov, povezanih z objavo, upoštevajte naslednje:

- Preverite, ali repozitorij, v katerega shranjujete podatke, ustreza trajnostnemu modelu.
- Podatki morajo biti shranjeni pod odprto licenco, ki omogoča neomejen dostop (npr. CC0, CC-BY). Strožje licence se lahko uporabijo le, če za to obstaja utemeljen razlog (npr. pravni).
- Shranjeni podatki morajo vključevati različico v odprtem, nezaščitenem formatu.
- Shranjeni podatki morajo biti označeni tako, da jih lahko razume tretja oseba (npr. smiselni naslovi stolpcev, opisi v besedilni datoteki readme).
- Raziskave, ki vključujejo ljudi, človeški material ali človeške podatke, morajo biti izvedene v skladu s [Helsinško deklaracijo](#). Kadar je to primerno, morajo študije odobriti ustrezni etični odbori. Identiteta udeleženca raziskave mora biti, kadar je to mogoče, anonimizirana. Za raziskave, ki vključujejo ljudi, je treba od udeležencev (ali njihovih zakonitih zastopnikov) pridobiti prostovoljno soglasje za sodelovanje v študiji.

Deljenje kode

Avtorje spodbujamo, da delijo katerokoli kodo, ki so jo uporabili v svojem delu, zlasti kodo, ki so jo ustvarili sami. Če je bila uporabljena komercialna programska oprema, je treba navesti njeno ime in različico. Te informacije se lahko vključijo v poglavje *Metode*.

Kadar je to izvedljivo, je treba kodo shraniti v javnem repozitoriju s trajnim identifikatorjem in nadzorom različic. Priporočljiva je odprtokodna licenca. Shranjena koda mora vsebovati:

- navodila za namestitev in uporabo;
- podrobnosti o operacijskem sistemu;

²² Ne pozabite navesti izjavo o dostopnosti podatkov v navodilih za avtorje in jo vključiti v predlogo prispevka (če jo imate). Izjave o dostopnosti podatkov morajo biti v eni od naslednjih oblik (ali kombinaciji več oblik, če je to potrebno za več vrst raziskovalnih podatkov):

- Raziskovalni podatki, ustvarjene in/ali analizirane med trenutno študijo, so na voljo v repozitoriju [IME], [TRAJNA SPLETNA POVEZAVA DO PODATKOVNIH ZBIRK].
- Raziskovalni podatki, ustvarjeni in/ali analizirani med trenutno študijo, niso javno dostopni zaradi [RAZLOG, ZAKAJ PODATKI NISO JAVNI], vendar so na razumno zahtevo na voljo pri ustreznem avtorju.
- Raziskovalni podatki, ustvarjene in/ali analizirane med trenutno študijo, so na voljo pri ustreznem avtorju na razumno zahtevo.
- Delitev raziskovalnih podatkov se ne nanaša na ta članek, saj ti med trenutno študijo niso bili ustvarjeni ali analizirani.
- Vsi raziskovalni podatki, ustvarjeni ali analizirani med to študijo, so vključeni v ta objavljeni članek [in njegove dodatne informacijske datoteke].
- Podatki, ki podpirajo ugotovitve te študije, so na voljo pri [ime tretje osebe], vendar veljajo omejitve glede dostopnosti teh podatkov, ki so bili uporabljeni v okviru licence za to študijo, zato niso javno dostopni. Podatki so na voljo pri avtorjih na razumno zahtevo in z dovoljenjem [ime tretje osebe].

Formulacije po: Hrynaszkiewicz, Iain, Natasha Simons, Azhar Hussain, Rebecca Grant, and Simon Goudie. 2020. 'Developing a Research Data Policy Framework for All Journals and Publishers'. *Data Science Journal* 19 (1): 5. <https://doi.org/10.5334/dsj-2020-005>.

- informacije o programskem jeziku in formatu podatkov;
- odvisnosti programske opreme (različica, orodja, moduli);
- dokumentacijo za ponovljivost, vključno z obrazložitvijo namena;
- dejanski ali vzorčni podatki z dnevniškimi datotekami ali enakovredno dokumentacijo.

Za študije, ki uporabljajo prilagojeno kodo ali matematične algoritme, bistvene za zaključke, je treba priložiti izjavo o razpoložljivosti kode. Ta izjava mora vsebovati opis kode, podrobnosti o dostopu, identifikator repozitorija in morebitne omejitve dostopa. Izjava mora biti navedena v ločenem poglavju po izjavi o razpoložljivosti podatkov.

Izmenjava eksperimentalnih protokolov

Naslov revije avtorje spodbuja k deljenju eksperimentalnih protokolov raziskav, saj olajšajo ponovitev raziskave in nadaljnje raziskave. Te se lahko naložijo na izbrano spletišče za izmenjavo protokolov ali v repozitorij, kot je npr. [Protocols.io](https://www.protocols.io/). Če so taki protokoli na voljo, pri oddaji navedite DOI ali druge podatke za citiranje.

Predhodna registracija

Naslov revije podpira predhodno registracijo študij (vključno s kliničnimi preskusi) in predhodno registracijo načrtov analiz v javnih repozitorijih. Avtorji morajo ob oddaji navesti, ali je bil kateri koli del njihove študije predhodno registriran npr. v [OSF Registries](https://osf.io/). Če je bil, morajo v poglavju Metode navesti aktivno povezavo do predhodne registracije in datum predhodne registracije. Vse odstopanja od predhodno registriranega protokola je treba razkriti, skupaj z razlogi za te spremembe.

Politika odprtega dostopa

Naslov revije je revija z odprtim dostopom. Vsa njena vsebina je na voljo brezplačno. Uporabniki lahko berejo, prenašajo, kopirajo, razširjajo, tiskajo in iščejo celotno besedilo člankov ter ustvarjajo povezave HTML do njih, ne da bi za to morali pridobiti soglasje avtorja ali založnika.

Revija ne zaračunava pristojbin v fazi oddaje, pregleda in produkcije.

Politika arhiviranja za lastno rabo

Avtorji lahko predtiske (različice pred recenzentskim postopkom), sprejete prispevke (*Author Accepted Manuscripts*, AAM; avtor je v njih že upošteval recenzentske popravke, a prispevek še ni dokončno pripravljen za objavo) in/ali objavljene različice (*Versions of Record*, VoR; založniško pripravljeno besedilo) shranijo v arhiv po lastni izbiri (npr. institucionalni, področni in splošni arhiv itd.), na osebni spletni strani avtorja (vključno z družbenimi omrežji, kot so ResearchGate, Academia.edu itd.) in/ali na spletni strani svoje ustanove pred ali med postopkom oddaje, kadar koli po sprejetju prispevka in kadar koli po objavi.

Navesti je treba popolne bibliografske podatke (avtorji, naslov članka, naslov revije, zvezek, številka, strani) o izvorni objavi in povezave do DOI članka in licence.

Avtorske pravice in licenciranje

Avtorji ohranijo avtorske pravice za objavljene članke in izdajatelju podelijo neizključno pravico do objave članka, navedbe kot prvotnega izdajatelja v primeru ponovne uporabe in distribucije v vseh oblikah in medijih. Članki bodo objavljeni licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#).

Avtorji lahko sklenejo ločene, dodatne pogodbene dogovore za neizključno distribucijo objavljenega članka (npr. objavo v institucionalnem repozitoriju ali objavo v knjigi), z navedbo njegove prvotne objave v tej reviji.

Politika metapodatkov

Metapodatki revije so prosto dostopni vsem, vsi jih lahko prosto uporabljajo v skladu s pogoji licence [Creative Commons Universal \(CC0 1.0\) Public Domain Dedication](#).

Izjava o omejitvi odgovornosti

Mnenja, izražena v objavljenih delih, ne odražajo mnenj urednikov in uredniškega osebja. Avtorji prevzemajo pravno in moralno odgovornost za ideje, izražene v člankih. Založnik ne prevzema nobene odgovornosti v primeru vložitve kakršnih koli odškodninskih zahtevkov. Založnik ne bo pravno odgovoren v primeru kakršnih koli zahtevkov za odškodnino.

Razvila [EIFL](#), navdihnjeno s:

- *Principles of transparency and best practice in scholarly publishing*. Directory of Open Access Journals. <https://doaj.org/apply/transparency/> (dosegljivo 2023-01-06).
- 'Guidance'. COPE: Committee on Publication Ethics. (dosegljivo 2025-02-09). <https://publicationethics.org/guidance>. (dosegljivo 2025-02-09).
- *Policies*. Open Research Europe. <https://open-research-europe.ec.europa.eu/about/policies> (dosegljivo 2025-01-08).
- *Journal Policies*. Glossa: a journal of general linguistics. <https://www.glossa-journal.org/site/journal-policies/> (dosegljivo 2025-01-06).
- 'ASSAf and SciELO Guidelines for the Use of Artificial Intelligence (AI) Tools and Resources in Research Communication'. 2024. Science and Innovation, Republic of South Africa; ASSAf; SciELO. https://www.assaf.org.za/wp-content/uploads/2024/09/Final-ASSAf-and-SciELO-Guidelines-for-the-Use-of-Artificial-Intelligence-AI-Tools-and-Resources-in-Research-Communication_17-Sept-2024-.pdf. (dosegljivo 2025-02-07)
- 'Recommendations on the Use of AI in Scholarly Communication'. 2024. EASE. 25 September 2024. <https://ease.org.uk/2024/09/recommendations-on-the-use-of-ai-in-scholarly-communication/>. (dosegljivo 2025-02-07)

Priloga 2: Podporni dokumenti

Da bi se izognili tveganjem sporov glede etičnih vprašanj, navzkrižja interesov ali avtorskih pravic in licenc, je pomembno, da pred objavo pridobite jasna zagotovila od avtorjev. Ta priloga vsebuje predloge za:

- Izjavo o avtorstvu – potrditev izvirnosti, avtorstva in skladnosti z etičnimi standardi;
- Izjavo o navzkrižju interesov – razkritje vseh osebnih ali finančnih interesov, ki bi lahko vplivali na raziskavo;
- Licenčno pogodbo – izdajatelju podeljuje dovoljenje za objavo in distribucijo članka ter opredeljuje pogoje, pod katerimi se lahko članek deli in ponovno uporabi.

Revije, ki proces oddaje prispevkov upravljajo prek e-pošte, lahko avtorjem ponudijo dokument, ki temelji na teh predlogah, da ga prenesejo, izpolnijo in podpišejo. Revije, ki te procese upravljajo prek sistema za upravljanje znanstvenih revij (kot so OJS, Janeway ali Kotahi), lahko ta vprašanja vključijo v kontrolne sezname (*submission checklists*) za oddajo prispevkov. To so splošne predloge, ki jih je mogoče dopolniti z bolj specifičnimi vprašanji.

Predloga za izjavo avtorja

S podpisom izjave avtorja avtorji uradno potrjujejo izvirnost, avtorstvo in skladnost z etičnimi standardi, kot tudi, da so za objavo vsi soavtorji odobrili končno različico.

Izjava avtorja

Potrujem, da je prispevek **[Naslov]** v skladu z ustreznimi smernicami za avtorje in odgovornostmi avtorjev, opredeljenimi v pravilih revije. Seznanjen sem tudi s politiko umika članka, ki jo je sprejel založnik.

Za več informacij glej ([ustrezne povezave na spletni strani revije/založnika](#)).

- Prispevek, ki sem ga predložil reviji, je izviren, ga je napisal navedeni avtor in ni bil objavljen drugje. (Objava predtiskov na repozitorijih za predtiskane objave se ne šteje za predhodno objavo.)
- Prispevek ni bil poslan v recenzijo drugi reviji, medtem ko ga je ocenjevala ta revije, in tudi ne bo poslan v objavo nobeni drugi reviji, ko poteka ocenjevanje pri **Naslov revije**.
- Vsi avtorji so dokončno odobrili predloženi prispevek.
- Prispevek ne vsebuje obrekljivih ali drugih nezakonitih izjav, niti ne gradiv, ki kršijo osebne ali lastninske pravice katere koli druge osebe ali subjekta.
- Za vse izvlečke iz avtorsko zaščitene del in drugih avtorsko zaščitene gradiv, vključenih v prispevek, sem pridobil pisno dovoljenje imetnikov avtorskih pravic.
- Če uporabljam osebne podatke ali slike pacientov, udeležencev raziskave ali drugih posameznikov, sem pridobil soglasje, ki ga zahteva veljavna zakonodaja, in upošteval politike založnika v zvezi z uporabo takih slik ali osebnih podatkov.

Predloga izjave o navzkrižju interesov

S podpisom izjave o navzkrižju interesov avtorji bralcem sporočijo, ali imajo kakršne koli osebne ali finančne interese, ki bi lahko vplivali na njihovo raziskavo. To pomaga ohraniti integriteto in verodostojnost objavljenega dela.

Izjava o navzkrižju interesov

Navzkrižni interes lahko obstaja, če imate finančne, osebne ali poklicne odnose, ki bi lahko vplivali na vašo objektivnost v raziskovalnem, pisnem ali recenzijem procesu. Avtorji morajo razkriti vsa navzkrižja interesov.

Finančni interesi

Ali imate vi ali kateri koli od avtorjev finančne odnose z organizacijami, ki z oddanim delom lahko kaj pridobijo (npr. zaposlitev, subvencije, delnice, patenti ali drugi finančni interesi)?

Osební odnosi

Ali ste vi ali kateri od avtorjev v kakršnih koli osebnih odnosih, ki bi lahko vplivali na raziskovalni ali recenzenski postopek (npr. družinski odnosi, tesna osebna prijateljstva itd.)?

Poklicni odnosi

Ali ste vi ali kateri od avtorjev v kakršnem koli poklicnih odnosih, ki bi lahko vplivali na objektivnost prispevka (npr. članstvo v organizacijah, svetovalne vloge itd.)?

Drugi potencialni konflikti

Ali obstajajo kakšni drugi odnosi, interesi ali dejavnosti, ki bi se lahko šteli za navzkrižje interesov?

Če ste na katerega od teh vprašanj odgovorili pritrdilno, prosim navedite podrobnosti:

Izjava o odsotnosti navzkrižja interesov:

(Če ni navesti nobenega navzkrižja interesov)

☐ Potrjujem, da nimam nobenega navzkrižnega interesa, ki bi ga bilo treba navesti.

Predloga licenčne pogodbe

S podpisom licenčne pogodbe avtorji izdajatelju dajejo dovoljenje za objavo in distribucijo članka, avtor pa obdrži avtorske pravice. Pogodba določa pogoje, pod katerimi se članek lahko deli in ponovno uporabi.

Licenčna pogodba

Avtorji prenašajo na

Ime založnika (v nadaljnjem besedilu: založnik) revije z naslovom **[Naslov revije]**

neizključno pravico do objave članka

Naslov,

potrjeno s strani avtorjev **[imena avtorjev]**,

- vključno z vsemi tabelami, ilustracijami ali drugim gradivom, predloženim za objavo kot del prispevka,
- da se v primeru ponovne uporabe navede kot izvirni založnik in
- da se ga lahko razširja v vseh oblikah in medijih.

Avtorji ohranijo avtorske pravice in lahko sklenejo ločene, dodatne pogodbene dogovore za neizključno distribucijo članka (npr. objavo v institucionalnem repozitoriju ali objavo v knjigi), s priznanjem njegove prvotne objave v tej reviji.

Avtorji razumejo, da ohranijo avtorske pravice za članek in da se nobene pravice do patentov, blagovnih znamk ali drugih pravic intelektualne lastnine ne prenesejo na založnika. Članek bo objavljen z licenco Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY).

Ta licenca uporabnikom omogoča distribucijo, predelavo, prilagajanje in nadgradnjo gradiva v katerem koli mediju ali formatu, pod pogojem, da se navede avtor. Licenca dovoljuje komercialno rabo.